

Program studiów**Część A) programu studiów****Efekty uczenia się**

Wydział realizujący kształcenie:		Wydział Nauk Historycznych
Kierunek na którym są prowadzone studia:		archeologia
Poziom studiów:		studia pierwszego stopnia
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji:		poziom 6
Profil studiów:		ogólnoakademicki
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:		licencjat
Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej lub artystycznej (dyscyplin), do których odnoszą się efekty uczenia się:		Dyscyplina: archeologia (100%) Dyscyplina wiodąca: archeologia
Symbol	Po ukończeniu studiów absolwent osiąga następujące efekty uczenia się:	
WIEDZA		
K_W01	ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej	
K_W02	zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej	
K_W03	ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych	
K_W04	ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej	
K_W05	ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi	
K_W06	ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii	
K_W07	zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii	
K_W08	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego	
K_W09	ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego	
K_W10	ma podstawową wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej	
K_W11	zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa	
K_W12	posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości	
K_W13	ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularno-naukowych	
K_W14	ma elementarną wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych	
K_W15	ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych	
K_W16	ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii	
K_W17	zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych	
UMIEJĘTNOŚCI		

K_U01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych
K_U02	posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii
K_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego
K_U04	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii
K_U05	potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji
K_U06	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków
K_U07	potrafi porozumiewać się w zakresie podstawowym, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami z dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii
K_U08	poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowywane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk humanistycznych
K_U09	potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł
K_U10	ma umiejętności językowe w zakresie nowożytnego języka obcego, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K_U11	potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych
K_U12	umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimediów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane archeologiczne poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U13	stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych
K_U14	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych
K_U15	umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U16	potrafi uczyć się przez całe życie
K_U17	potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania
K_K02	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa
K_K03	ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego
K_K04	bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych
K_K05	wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego
K_K06	rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym
K_K07	wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej
K_K08	potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze

Część B) programu studiów

Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się

Wydział realizujący kształcenie:		Wydział Nauk Historycznych		
Kierunek na którym są prowadzone studia:		Archeologia		
Poziom studiów:		Studia pierwszego stopnia		
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji:		Poziom 6		
Profil studiów:		Ogólnoakademicki		
Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej lub artystycznej (dyscyplin), do których odnoszą się efekty uczenia się:		Dyscyplina naukowa: archeologia (100%) Dyscyplina wiodąca: archeologia		
Forma studiów:		studia stacjonarne		
Liczba semestrów:		6		
Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie:		180		
Łączna liczba godzin dydaktycznych:		2250		
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom:		licencjat		
Wskazanie związku programu studiów z misją i strategią UMK:		Program jest spójny ze „Strategią Uniwersytetu Mikołaja Kopernia w Toruniu na lata 2021–2026”, uwzględniając szczególnie następujące cele operacyjne i kluczowe działania: II.1.1 – Zapewnić zgodność koncepcji kształcenia na Uniwersytecie z wizją wszechstronnego rozwoju człowieka przez całe życie oraz wdrożyć ją do programów nauczania i oferty dydaktycznej; II.1.2 – Kształtować kluczowe kompetencje, w szczególności społeczne i emocjonalne, a także samoorganizację, twórcze myślenie, przedsiębiorczość oraz kompetencje cyfrowe; II.1.3 – Umożliwić i promować współtworzenie przez studentki i studentów indywidualnych ścieżek ich kształcenia oraz uelastyczyć zasady organizacji studiów; II.2.1 – Zapewnić powiązanie oferowanych treści kształcenia z działalnością naukową; II.3.1 – Regularnie badać potrzeby otoczenia oraz zmiany i trendy na rynku pracy; II.5.2 – Zapewnić aktywny udział kluczowych interesariuszy w określaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia.		
Przedmioty/grupy zajęć wraz z zakładanymi efektami uczenia się				
Grupy przedmiotów	Przedmioty	Zakładane efekty uczenia się	Formy i metody kształcenia zapewniające osiągnięcie efektów uczenia się	Sposoby weryfikacji zakładanych efektów uczenia się osiąganych przez studenta

Grupa przedmiotów I: obowiązkowe	Wstęp do archeologii Historia i teoria archeologii Antropologia kulturowa Archeologia ziem polskich Metody i dokumentacja archeologicznych badań terenowych	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych;	Wykład, ćwiczenia, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – eksponująca: pokaz; – poszukująca: ćwiczeniowa, doświadczeń, giełda pomysłów, laboratoryjna, obserwacji, okrągłego stołu,	Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; praca w zespołach: zespołowe przygotowanie prezentacji poglądów (według wybranej literatury); esej; referat; recenzja wybranej publikacji naukowej; prezentacja; wykonanie dokumentacji
---	--	---	--	--

Elementy muzealnictwa	– ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej;	oxfordzka, pomiaru w terenie, projektu, referatu, studium przypadku.	rysunkowej; sprawdzian umiejętności
Ochrona zabytków archeologicznych – podstawy prawne	ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi;		praktycznych; pisemne opracowanie wybranego muzeum lub scenariusza wystawy; przygotowanie wniosku o pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych wraz z uzasadnieniem; dziennik ćwiczeń oraz karty pracy z zadaniami; sprawdzian pisemny; egzamin ustny; egzamin pisemny.
Informatyka w archeologii	– ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii;		
Ćwiczenia terenowe I	– zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii;		
Ćwiczenia terenowe II	– zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego;		
Paleolit i mezolit	– ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego;		
Neolit	– ma podstawową wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej;		
Wczesne okresy epoki brązu	– zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa;		
Młodsze okresy epoki brązu–wczesne okresy epoki żelaza	– posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości;		
Okres lateński–okres wędrówek ludów	– ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularno-naukowych;		
Wczesne średniowiecze	– ma elementarną wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych;		
Późne średniowiecze–okres nowożytny	– ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych;		
Archeologia świata śródziemnomorskiego	– ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii;		
Archeologia starożytnej Grecji	– zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych.		
Archeologia starożytnego Rzymu	UMIEJĘTNOŚCI:		
Podstawy archeozoologii	– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z		
Podstawy paleobotaniki			
Elementy paleogeografii			

	Antropologia fizyczna Rola i znaczenie badań podwodnych we współczesnej archeologii Zarys historii i metody badań archeologiczno-architektonicznych Wprowadzenie do praktycznej konserwacji zabytków archeologicznych Techniki pracy naukowej w archeologii	wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków; – potrafi porozumiewać się w zakresie podstawowym, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami z dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowywane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk humanistycznych; – potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł; – potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych; – umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimediów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane archeologiczne poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych;		
--	--	--	--	--

		– stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych; – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych; – umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych; – potrafi uczyć się przez całe życie; – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym; – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej; – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze.		
Grupa przedmiotów II: moduł A – Różne oblicza źródeł archeologicznych (do wyboru)	Kamienne i kościane źródła z epoki kamienia Ceramika – masowe źródło w badaniach pradziejów Archeologia eksperymentalna	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na	Laboratorium. Metody dydaktyczne: – eksponująca: pokaz; – poszukująca: ćwiczeniowa, laboratoryjna, okrągłego stołu, projektu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; esej; samodzielne doświadczenie archeologiczne.

		gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa; – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego.		
Grupa przedmiotów III: moduł A – Dylematy współczesnej archeologii (do wyboru)	Wybrane problemy interpretacyjne współczesnej archeologii Archeologia wobec dylematów współczesności	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej;	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; sprawdzian pisemny.

	Czas i przestrzeń w interpretacjach badaczy epok metali	– zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym; – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej.		
--	--	--	--	--

Grupa przedmiotów IV: moduł A – Procesy kulturowe w pradziejach (do wyboru)	Kultury paleolityczne i mezolityczne jako system adaptacji środowiskowej Relacje interkulturowe w młodszej epoce kamienia Między władcą a niewolnikiem. Społeczności <i>Barbaricum</i>	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa.	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład - informacyjny (konwencjonalny) z - prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; praca zespołowa (przygotowanie posteru); referat; esej; prezentacja; śródsesemestralne sprawdziany pisemne..
Grupa przedmiotów V: moduł A – Archeologia śródziemnomorska (do wyboru)	Archeologia środowiskowa basenu Morza Śródziemnego Przestrzeń społeczna w kulturze antyku Grecka kolonizacja i rzymska ekspansja	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej;	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład - informacyjny (konwencjonalny) z - prezentacją multimedialną; – poszukująca: laboratoryjna, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat (przygotowany w formie ustnej i pisemnej); pisemna praca domowa; sprawdziany pisemne.

	Źródłoznawstwo w studiach nad kulturą antyczną	– zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości; – ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii; – zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii; – stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych; – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych; – umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego;		
--	---	--	--	--

		– potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze.		
Grupa przedmiotów VI: moduł A – Cywilizacja śródziemnomorska: Grecja i Rzym (do wyboru)	Kultura starożytnej Grecji Rzym i Barbaricum Pieniądz i gospodarka w świecie starożytnym	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego.	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; sprawdzian pisemny.

Grupa przedmiotów VII: moduł A – Kultura świata śródziemnomorskiego (do wyboru)	Antyczne fundamenty cywilizacji europejskiej Budownictwo starożytnej Grecji i Rzymu Sztuka starożytnej Grecji i Rzymu w kontekście źródeł archeologicznych	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego.	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; sprawdzian pisemny.
---	---	--	--	--

Grupa przedmiotów VIII: moduł A – Archeologia historyczna (do wyboru)	Wprowadzenie do archeologii historycznej Wybrane zagadnienia z archeologii wczesnego średniowiecza Wybrane zagadnienia z archeologii późnego średniowiecza i nowożytności	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego.	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład - informacyjny (konwencjonalny) z - prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat, sprawdzian pisemny.
Grupa przedmiotów IX: moduł A – Archeologia Słowiańszczyzny wczesnośredniowiecznej (do wyboru)	Słowiańszczyzna plemienna Archeologia wczesnych państw	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej;	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład - informacyjny	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

		– zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej.	(konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	
Grupa przedmiotów: X moduł A – Archeologia późnego średniowiecza i nowożytności (do wyboru)	Archeologia miast późnośredniowiecznych i nowożytnych	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej;	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny	Obecność na zajęciach aktywne uczestnictwo w zajęciach; pisemna praca

	Archeologia strefy pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności	– zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego; – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego.	(konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	domowa; sprawdzian pisemny.
Grupa przedmiotów XI: moduł B – Archeologia architektury (do wyboru)	Archeologia architektury antycznej <i>Sacrum i profanum</i> w architekturze do schyłku starożytności Archeologia architektury pradziejowej	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi;	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – eksponująca: pokaz; – poszukująca: ćwiczeniowa.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; zadania śródsemestralne; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny.

	Architektura drewniana wczesnego średniowiecza Archeologia architektury średniowiecza Architektura zakonów rycerskich Życie codzienne w klasztorach Miasto, kościół, cmentarz. Rytuały, organizacja przestrzenna Zespoły architektoniczne. Źródła i interpretacje Metodyka badań architektonicznych Historia technik budowlanych Elementy i detale architektoniczne Wprowadzenie do średniowiecznego garncarstwa	– ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego; – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa; – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości; – ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych;		
--	--	--	--	--

		– umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimediów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane archeologiczne poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych.		
Grupa przedmiotów XII: moduł B – Archeologia podwodna (do wyboru)	Archeologia podwodna basenu Morza Śródziemnego Archeologia podwodna basenu Morza Śródziemnego Morska archeologia historyczna Muzealnictwo archeologii podwodnej Zarządzanie projektami w archeologii podwodnej Wybrane zagadnienia z archeologii środowiskowej Metodyka archeologicznych badań podwodnych	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa; – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego; – ma podstawową wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej; – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości; – ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych; – ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii;	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny; egzamin ustny.

		– potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł; – zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków; – potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych; – umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimediów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane archeologiczne poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych; – stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych; – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych;		
--	--	---	--	--

		– umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze..		
Grupa przedmiotów XIII: moduł B – Archeologia środowiskowa (do wyboru)	Metody przyrodnicze w badaniach archeologicznych Paleofauna w kulturze ludów przedrolniczych i rolniczych Środowisko abiotyczne a procesy osadnicze i kulturowe Biologia populacji pradziejowych i wczesnohistorycznych Człowiek i środowisko w plejstocenie i wczesnym holocenie Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w VI–III tys. BC Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w II i I tys. BC	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej; – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej; – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii; – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości; – ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii; – zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych.	Wykład, laboratorium. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – eksponująca: pokaz; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; dyskusja nad tezami referatów; prezentacja, sprawdzian pisemny.

	Kultura i środowisko u schyłku starożytności i w początkach średniowiecza Kultura i przyroda w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych Antropopresja w układach florystycznych Uprawy i zbieractwo roślinne społeczności pradziejowych i wczesnośredniowiecznych	UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji ; – stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych; – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze.		
--	---	---	--	--

Grupa przedmiotów XIV: moduł B – Konserwacja zabytków archeologicznych (do wyboru)	Materialoznawstwo surowców organicznych i nieorganicznych Konserwacja zabytków ceramicznych i kamiennych Konserwacja zabytków metalowych Konserwacja zabytków z surowców organicznych	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi; – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego; – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa; – ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji; – potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego.	Wykład, ćwiczenia, pracownia. Metody dydaktyczne: – podająca: wykład - informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną; – eksponująca: pokaz; – poszukująca: ćwiczeniowa, doświadczeń, giełda pomysłów, laboratoryjna, okrągłego stołu, studium przypadku.	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; realizacja konserwatorska zabytku archeologicznego; pełna dokumentacja konserwatorska; sprawdzian pisemny; egzamin ustny.
Grupa przedmiotów do wyboru	Zajęcia proponowane przez Instytut Filozofii UMK Zajęcia na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK Zajęcia ogólnouniwersyteckie	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi. UMIEJĘTNOŚCI: – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków; – potrafi uczyć się przez całe życie. KOMPETENCJE SPOŁECZNE:	Wykład. Metoda dydaktyczna: – podająca: wykład - konwersatoryjny, wykład - informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną.	Dyskusja w oparciu o literaturę; esej; projekt; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny; egzamin ustny.

		– bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych; – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym.		
Wychowanie fizyczne	Wychowanie fizyczne		Ćwiczenia. Metody dydaktyczne: – poszukująca: ćwiczeniowa; – praktyczna: ćwiczenia przedmiotowe.	Aktywne uczestnictwo w zajęciach; udział w określonej kategorii rozgrywek; zaliczenie znajomości i opanowania techniki określonej dyscypliny; sprawdzian praktyczny.
Lektorat z języka obcego	Język obcy nowożytny	WIEDZA: – ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularnonaukowych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi porozumiewać się w zakresie podstawowym, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami z dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – ma umiejętności językowe w zakresie nowożytnego języka obcego, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; – potrafi uczyć się przez całe życie. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych.	Lektorat. Metoda dydaktyczna: – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, oxfordzka.	Dyskusja; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny.
Praktyki	–	–	–	–
Praca dyplomowa i egzamin dyplomowy**	Seminarium dyplomowe	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego; – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa; – ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularno-naukowych;	Seminarium. Metoda dydaktyczna: – poszukująca: giełda pomysłów, klasyczna metoda problemowa, okrągłego stołu, projektu, seminaryjna.	Dyskusja nad własną pracą i pracami innych uczestników seminarium.

		– ma elementarną wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków; – poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowywane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk humanistycznych; – potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł; – potrafi uczyć się przez całe życie; – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego; – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym.		
Praktyki***				
Wymiar praktyk	–	–	–	–
Forma odbywania praktyk	–	–	–	–
Zasady odbywania praktyk	–	–	–	–
Szczegółowe wskaźniki punktacji ECTS				
Dyscypliny naukowe lub artystyczne, do których odnoszą się efekty uczenia się: archeologia – 100% (przedmioty dodatkowe odnoszące się do innych dyscyplin stanowią około 4% punktów ECTS w programie studiów)				

		Dyscyplina naukowa lub artystyczna				Punkty ECTS	
1.		archeologia				172	95,5%
2.		inne				8	4,5%
Grupy przedmiotów zajęć	Przedmiot	Liczba punktów ECTS	Liczba punktów ECTS w dyscyplinie****		Liczba punktów ECTS z zajęć do wyboru	Liczba punktów ECTS, jaką student uzyskuje w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów/zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne
			archeologia	inne			
Grupa przedmiotów I: obowiązkowe	Wstęp do archeologii	4	4	0	0	1,5	4
	Historia i teoria archeologii	3,5	3,5	0	0	1	3,5
	Antropologia kulturowa	2,5	2,5	0	0	1	2,5
	Archeologia ziem polskich	8	8	0	0	5	8
	Metody i dokumentacja archeologicznych badań terenowych	5	5	0	0	3	5
	Elementy muzealnictwa	1,5	1,5	0	0	0,5	1,5
	Ochrona zabytków archeologicznych – podstawy prawne	1	1	0	0	0,5	1,5
	Informatyka w archeologii	3	2,5	0	0	1,5	3
	Ćwiczenia terenowe I	7,5	7,5	0	7,5	7,5	7,5
	Ćwiczenia terenowe II	7,5	7,5	0	7,5	7,5	7,5
	Paleolit i mezolit	5	5	0	0	2	5
	Neolit	5	5	0	0	2	5
	Wczesne okresy epoki brązu	5	5	0	0	2	5
	Młodsze okresy epoki brązu–wczesne okresy epoki żelaza	5	5	0	0	2	5
	Okres lateński–okres wędrówek ludów	5	5	0	0	2	5
	Wczesne średniowiecze	5	5	0	0	2	5
	Późne średniowiecze–okres nowożytny	5	5	0	0	2	5
	Archeologia świata śródziemnomorskiego	1	1	0	0	0,5	1
	Archeologia starożytnego Rzymu	1	1	0	0	0,5	1

	Archeologia starożytnej Grecji	1		0	0	0,5	1
	Podstawy archeozoologii	3,5	3,5	0	0	1,5	3,5
	Podstawy paleobotaniki	3,5	3,5	0	0	1,5	3,5
	Elementy paleogeografii	1,5	1,5	0	0	1	1,5
	Antropologia fizyczna	3,5	3,5	0	0	1,5	3,5
	Rola i znaczenie badań podwodnych we współczesnej archeologii	1,5	1,5	0	0	0,5	1,5
	Zarys historii i metody badań archeologiczno-architektonicznych	1,5	1,5	0	0	0,5	1,5
	Wprowadzenie do praktycznej konserwacji zabytków archeologicznych	3	3	0	0	2	3
	Techniki pracy naukowej w archeologii	3	3	0	0	2	3
Grupa przedmiotów II: moduł A – Różne oblicza źródeł archeologicznych (do wyboru)	Kamienne i kościane źródła z epoki kamienia	2	2	0	2	1	2
	Ceramika – masowe źródło w badaniach pradziejów	3	3	0	3	1	3
	Archeologia eksperymentalna	3	3	0	3	1	3
Grupa przedmiotów III: moduł A – Dylematy współczesnej archeologii (do wyboru)	Wybrane problemy interpretacyjne współczesnej archeologii	2,5	2,5	0		1	2,5
	Archeologia wobec dylematów współczesności	3	3	0	3	1	3
	Czas i przestrzeń w interpretacjach badaczy epok metali	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
Grupa przedmiotów IV: moduł A – Procesy kulturowe w pradziejach (do wyboru)	Kultury paleolitycznej/ mezolityczne jako system adaptacji środowiskowej	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Relacje interkulturowe w młodszej epoce kamienia	3	3	0	3	1	3
	Między władcą a niewolnikiem. Społeczności Barbaricum	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Archeologia środowiskowa basenu Morza Śródziemnego	1	1	0	1	0,5	1
	Przestrzeń społeczna w kulturze antyku	1	1	0	1	0,5	1
	Grecka kolonizacja i rzymska ekspansja	3	3	0	3	1	3
	Źródłoznawstwo w studiach nad kulturą antyczną	3	3	0	3	1	3
Grupa przedmiotów VI: moduł A – Cywilizacja	Kultura starożytnej Grecji	3	3	0	3	1	3

	Rzym i Barbaricum	2	2	0	2	1	2
	Pieniądz i gospodarka w świecie starożytnym	3	3	0	3	1	3
	Antyczne fundamenty cywilizacji europejskiej	3	3	0	3	1	3
	Budownictwo starożytnej Grecji i Rzymu	2	2	0	2	1	2
	Sztuka starożytnej Grecji i Rzymu	3	3	0	3	1	3
	Wprowadzenie do archeologii historycznej	3	3	0	3	1	3
	Wybrane zagadnienia z archeologii wczesnego średniowiecza	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Wybrane zagadnienia z archeologii późnego średniowiecza i nowożytności	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Słowiańszczyzna plemienna	4	4	0	4	1,5	4
	Archeologia wczesnych państw	4	4	0	4	1,5	4
	Archeologia miast późnośredniowiecznych i nowożytnych	4	4	0	4	1,5	4
	Archeologia strefy pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności	4	4	0	4	1,5	4
	Archeologia architektury antycznej	3	3	0	3	1	3
	<i>Sacrum i profanum</i> w architekturze do schyłku starożytności	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Archeologia architektury pradziejowej	3	3	0	3	1	3
	Architektura drewniana wczesnego średniowiecza	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Archeologia architektury średniowiecza	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Architektura zakonów rycerskich	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Życie codzienne w klasztorach	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5

	Miasto, kościół, cmentarz.	2	2	0	2	1	2
	Rytuały, organizacja przestrzenna						
	Zespoły architektoniczne. Źródła i interpretacje	3	3	0	3	1	3
	Metodyka badań architektonicznych	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Historia technik budowlanych	1	1	0	1	0,5	1
	Elementy i detale architektoniczne	1	1	0	1	0,5	1
Grupa przedmiotów XII: moduł B – Archeologia podwodna (do wyboru)	Wprowadzenie do średniowiecznego garncarstwa	2	2	0	2	1	2
	Archeologia podwodna basenu Morza Północnego i Bałtyku	3,5	3,5	0	3,5	1	3,5
	Archeologia podwodna basenu Morza Śródziemnego	3,5	3,5	0	3,5	1	3,5
	Archeologia podwodna strefy śródłądowej Europy	3,5	3,5	0	3,5	1	3,5
	Morska archeologia historyczna	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Muzealnictwo archeologii podwodnej	2	2	0	2	1	2
	Zarządzanie projektami w archeologii podwodnej	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Wybrane zagadnienia z archeologii środowiskowej	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Metodyka archeologicznych badań podwodnych	4	4	0	4	2	4
Grupa przedmiotów XIII: moduł B – Archeologia środowiskowa (do wyboru)	Metody przyrodnicze w badaniach archeologicznych	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Paleofauna w kulturze ludów przedrolniczych i rolniczych	2	2	0	2	1	2
	Środowisko abiotyczne a procesy osadnicze i kulturowe	2	2	0	2	0,5	2
	Biologia populacji pradziejowych i wczesnośredniowiecznych	2	2	0	2	0,5	2
	Człowiek i środowisko w plejstocenie i wczesnym holocenie	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w VI–III tys. BC	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w II i I tys. BC	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5

	Kultura i środowisko u schyłku starożytności i w początkach średniowiecza	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Kultura i przyroda w późnym średniowieczu i w czasach nowożytnych	2,5	2,5	0	2,5	1	2,5
	Antropopresja w układach florystycznych	2	2	0	2	0,5	2
	Uprawy i zbieractwo roślinne społeczności pradziejowych i wczesnośredniowiecznych	1	1	0	1	0,5	1
Grupa przedmiotów XIV: moduł B – Konserwacja zabytków archeologicznych (do wyboru)	Materiałoznawstwo surowców organicznych i nieorganicznych	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Konserwacja zabytków ceramicznych i kamiennych	7,5	7,5	0	7,5	3,5	7,5
	Konserwacja zabytków metalowych	7,5	7,5	0	7,5	3,5	7,5
	Konserwacja zabytków z surowców organicznych	7,5	7,5	0	7,5	3,5	7,5
Grupa przedmiotów do wyboru	Zajęcia proponowane przez Instytut Filozofii UMK	2	0	2	2	1	0
	Zajęcia na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK	4	0	4	4	2	0
	Zajęcia ogólnouniwersyteckie	2	0	2	2	1	0
Wychowanie fizyczne	Wychowanie fizyczne	0	0		0	0	0
Lektorat z języka obcego	Język obcy nowożytny	7	7		7	4	7
Praktyki	–	–	–	–	–	–	
Praca dyplomowa i egzamin dyplomowy	Seminarium dyplomowe	14	14			10	14
Razem:		180	172/ 95,5%	8 4,5%	92/ 51,11%	79+18 (za zajęcia z wybranych Grup przedmiotów II–XIV)/53,89%	172/95,56%

Grupy przedmiotów	Przedmiot	Treści programowe
Grupa przedmiotów I: obowiązkowe	Wstęp do archeologii	Celem przedmiotu jest wprowadzenie do archeologii. W trakcie zajęć przedstawiona zostanie zarówno historia archeologii, jak i jej metody badawcze i sposoby interpretacji. Przedmiot ma dostarczyć praktycznych, metodycznych i teoretycznych podstaw do dalszej nauki archeologii.
	Historia i teoria archeologii	Przedstawienie kształtowania się archeologii jako samodzielnej dyscypliny naukowej (od filozofii starożytnej po koniec XIX wieku). Ukazanie rozwoju myślenia o przeszłości, związanych z nim metod i celów badawczych w kontekście uwarunkowań historycznych i politycznych (archeologia XX wieku). Wskazanie najistotniejszych teorii filozoficznych i antropologicznych (etnologicznych), które miały wpływ na myśl archeologiczną.
	Antropologia kulturowa	Zajęcia mają na celu przedstawienie podstawowych kierunków teoretycznych w rozwoju klasycznej antropologii kulturowej i społecznej, które wywarły istotny wpływ na rozwój myśli archeologicznej.
	Archeologia ziem polskich	Zajęcia w zakresie określonym w ich tytule obejmują problematykę dziejów społeczności ludzkich od okresu wpływów rzymskich do okresu późnego średniowiecza. Zagadnienia te są przybliżane w kontekście szerszych europejskich i globalnych (w przypadku epok najwcześniejszych) realiów cywilizacyjnych.
	Metody i dokumentacja archeologicznych badań terenowych	Treścią zajęć będzie omówienie zagadnień dotyczących metodyki i dokumentacji badań archeologicznych oraz przygotowanie studentów do uczestnictwa w badaniach wykopaliskowych.
	Elementy muzealnictwa	Zarys historii muzealnictwa polskiego na tle muzealnictwa europejskiego, w tym skansenowskiego. Cele i zasady działania muzeów oraz rodzaje i specyfika muzeów. Zwiedzanie i ocenianie wystaw muzealnych.
	Ochrona zabytków archeologicznych – podstawy prawne	Ogólne informacje o ochronie dóbr kultury
	Informatyka w archeologii	Przedmiot wprowadza studentów w cyfrowe i technologiczne narzędzia wykorzystywane w archeologii, umożliwiając rozwój kompetencji w tym obszarze. Obejmuje m.in. specjalistyczne aplikacje kartograficzne, bazy danych oraz efektywne korzystanie z zasobów sieci i mediów elektronicznych.
	Ćwiczenia terenowe I	Celem zajęć jest nabycie odpowiednich umiejętności, koniecznych do wykonywania samodzielnie podstawowych zadań związanych z terenowymi badaniami wykopaliskowymi, w tym eksploracji nawarstwień kulturowych, wykonywania dokumentacji oraz czynności pomiarowych. Powinien również posiadać umiejętność selekcjonowania i inwentaryzowania pozyskiwanych w trakcie prac terenowych materiałów źródłowych.
	Ćwiczenia terenowe II	Celem zajęć jest nabycie odpowiednich umiejętności, koniecznych do wykonywania samodzielnie podstawowych zadań związanych z terenowymi badaniami wykopaliskowymi, w tym eksploracji nawarstwień kulturowych, wykonywania dokumentacji oraz czynności pomiarowych. Powinien również posiadać umiejętność selekcjonowania i inwentaryzowania pozyskiwanych w trakcie prac terenowych materiałów źródłowych.
	Paleolit i mezolit	Przedstawione zostaną najważniejsze cechy i metody klasyfikacji taksonomicznej w paleoantropologii (paleontologii człowieka), w tym rodzaju ludzkiego i form przedludzkich na tle innych przedstawicieli gromady ssaków oraz rzędu naczelnych. Omówione zostaną najważniejsze czynniki antropogenezy. Zajęcia dotyczą społeczeństw zbieracko-łowieckich od początków ludzkiej kultury po pierwszych rolników. Omówione zostaną ich gospodarka, wierzenia, sztuka oraz relacje ze zmieniającym się środowiskiem plejstocenu i wczesnego holocenu
	Neolit	Zapoznanie z ogólnymi problemami badawczymi archeologii młodszej epoki kamienia, ze szczególnym uwzględnieniem Bliskiego Wschodu i Europy.

Wczesne okresy epoki brązu	Wykład ma na celu wprowadzenie studentów w zagadnienie wczesnej epoki brązu jako okresu narodzin cywilizacji i towarzyszących im zjawisk społecznych, gospodarczych i politycznych, takich jak instytucja państwa, hierarchizacja społeczności wódzowskich, zjawisko wojny, wymiana dalekosiężna, czy metalurgia pirotechniczna.
Młodsze okresy epoki brązu–wczesne okresy epoki żelaza	Zajęcia obejmują wykład i laboratorium dotyczące rozwoju kulturowego Europy od wspólnot popielnicowych po okres lateński (XIV/XIII–III/II w. p.n.e.). W części praktycznej analizowane są materiały źródłowe i realia osadnicze młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza
Okres lateński–okres wędrówek ludów	Zapoznanie studentów z kulturami archeologicznymi w strefie Barbaricum od II w. p.n.e. po początek VI w. n.e. Ukazanie roli Celtów (od V w. p.n.e.) i oddziaływań interkulturowych w kształtowaniu oblicza kulturowego Europy. Zarysowanie zjawisk zachodzących w barbarzyńskiej Europie pod wpływem cywilizacji rzymskiej, „królewskiej” władzy Gotów i podczas „niespokojnej epoki” wędrówek ludów oraz poruszenie kwestii słowiańskiej.
Wczesne średniowiecze	Zajęcia przybliżają kulturę społeczeństw Europy Środkowej i Wschodniej we wczesnym średniowieczu. Szczególny nacisk kładziony jest na przemiany społeczne, gospodarcze i ideologiczne widoczne w osadnictwie i kulturze materialnej.
Późne średniowiecze–okres nowożytny	Wykład przedstawia specyfikę badań archeologicznych w różnych kontekstach, takich jak miasta, cmentarzyska czy archeologia zbrodni, na tle sytuacji polityczno-gospodarczej. Studenci poznają także kulturę materialną badanych okresów i jej ślady na stanowiskach archeologicznych
Archeologia świata śródziemnomorskiego	Zajęcia stanowią wprowadzenie do archeologii Śródziemnomorskiej. Prezentowane są najważniejsze zabytki kultur: Mezopotamii, Egiptu, minojskiej Krety i Myken oraz wybrane elementy z archeologii Grecji i Rzymu. Studenci zapoznają się z periodyzacją dziejów basenu morza Śródziemnego
Archeologia starożytnego Rzymu	Zajęcia obejmują poznanie dziejów państwa Rzymskiego okresu królewskiego (Regnum Romanum), Republiki i Cesarstwa przez pryzmat źródeł archeologicznych. Studia są prowadzone w zakresie najważniejszych wytworów kultury rzymskiej: urbanistyki, budownictwa, wojskowości, zwyczajów pogrzebowych i technik zdobniczych na tle przemian politycznych i społecznych
Archeologia starożytnej Grecji	Zajęcia przybliżają archeologię starożytnej Grecji, koncentrując się na osadnictwie, rzemiośle oraz handlu w basenie Morza Śródziemnego i Czarnego. Studenci poznają kluczowe stanowiska, analizują wytwory rzemiosła i zdobywają fachową terminologię oraz umiejętność pracy ze źródłami antycznymi.
Podstawy archeozoologii	Przedmiot jest wprowadzeniem do studiów nad relacjami pomiędzy człowiekiem, zwierzętami i środowiskiem. Jego treść stanowią szczegółowe zagadnienia metodologiczne, metodyczne, źródłowe i czynności laboratoryjne, podczas których prowadzone są badania i opis zbiorów faunistycznych.
Podstawy paleobotaniki	Zapoznanie się z metodologią badań paleobotanicznych; nabycie umiejętności rozpoznawania podstawowych typów polinomor i makroszczatków; zapoznanie się z roślinnymi wskaźnikami antropogenicznymi; umiejętność interpretacji i wyznaczania faz wzmożonej działalności człowieka na podstawie wyników analizy pyłkowej i szczątków makroskopowych.
Elementy paleogeografii	Zajęcia omawiają zastosowanie nauk przyrodniczych w badaniach archeologicznych, szczególnie w kartografii, paleogeografii i geologii. Studenci uczą się interpretacji map, przekrojów oraz wyznaczania regionów fizycznogeograficznych.
Antropologia fizyczna	Antropologia fizyczna - definicje; działy antropologii, historia antropologii; ewolucja człowieka, fizjologia płci, dymorfizm płciowy, dziedziczność, rozwój osobniczy człowieka i jego uwarunkowania, autekologia i synekologia człowieka. Na zajęciach laboratoryjnych przedstawiona zostanie szczegółowa osteologia człowieka z jej aspektami praktycznymi niezbędnymi w efektywnej pracy archeologa na stanowiskach oraz przy sporządzaniu dokumentacji gabinetowej.

	Rola i znaczenie badań podwodnych we współczesnej archeologii	Zapoznanie się z głównymi osiągnięciami archeologii podwodnej oraz ze znaczeniem badań podwodnych dla rozwoju wiedzy na temat minionych społeczności i kultur.
	Zarys historii i metody badań archeologiczno- architektonicznych	Przedstawienie historii badań archeologiczno-architektonicznych w Polsce, metod badań nad architekturą w aspekcie interdyscyplinarnym ze szczególnym uwzględnieniem metod wykopaliskowych, technik eksploracji, interpretacji warstw i badań architektury.
	Wprowadzenie do praktycznej konserwacji zabytków archeologicznych	Celem zajęć jest inicjacja konserwatorska obejmująca: a) opanowanie terminologii konserwatorskiej b) poznanie obowiązującej doktryny konserwatorskiej c) poznanie związku warsztatu konserwatora zabytków archeologicznych z analizą źródeł
	Techniki pracy naukowej w archeologii	Zajęcia uczą podstaw pisania prac naukowych oraz warsztatu badawczego archeologa. Studenci rozwijają umiejętność analizy źródeł, krytycznego korzystania z literatury i formułowania pytań badawczych.
Grupa przedmiotów II: moduł A – Różne oblicza źródeł archeologicznych (do wyboru)	Kamienne i kościane źródła z epoki kamienia	Zajęcia dotyczą analizy krzemiennych, kamiennych i kościanych źródeł z epoki kamienia, obejmując metody badań, technologie i typologię. Studenci poznają także zasady dokumentacji, ze szczególnym uwzględnieniem fotografii cyfrowej
	Ceramika – masowe źródło w badaniach pradziejów	Zapoznanie z problematyką badań nad ceramiką pradziejową, dyskusje nad stosowanymi metodami, ich wynikami i przydatnością tych ostatnich w wiedzy o prahistorii.
	Archeologia eksperymentalna	Celem przedmiotu jest ukazanie archeologii doświadczalnej jako metody badań archeologicznych. Podjęta zostanie próba wyrobienia wśród kursantów krytycznego spojrzenia na hipotezy badawcze testowane metodą doświadczalną.
Grupa przedmiotów III: moduł A – Dylematy współczesnej archeologii (do wyboru)	Wybrane problemy interpretacyjne współczesnej archeologii	Zajęcia mają wprowadzić studentów w zagadnienia głównych problemów współczesnej archeologii;
	Archeologia wobec dylematów współczesności	Konwersatorium jest poświęcone omówieniu i przedyskutowaniu miejsca archeologii we współczesnej rzeczywistości społecznej. Jest wprowadzeniem do dyskusji o społecznym funkcjonowaniu wiedzy o przeszłości (public archaeology), pozytywnych i negatywnych skutkach uobecniania przeszłości. Omówione zostaną perspektywy i zagrożenia dla archeologii jako nauki w kontekście zjawisk społecznych określanych jako komercjalizacja wiedzy archeologicznej czy „przemysł przeszłość”. Przedyskutowane zostaną problemy etyki w archeologii.
	Czas i przestrzeń w interpretacjach badaczy epok metali	Zapoznanie z historią humanistycznych zainteresowań i interpretacji dwóch podstawowych kategorii ram ludzkiego istnienia: czasu i przestrzeni; Przybliżenie kategorii czasu i przestrzeni w interpretacjach prahistorycznych badaczy epoki metali (tj. w odniesieniu do epok brązu i wczesnej epoki żelaza)
Grupa przedmiotów IV: moduł A – Procesy kulturowe w pradziejach (do wyboru)	Kultury paleolityczne mezolityczne jako system adaptacji środowiskowej	Wykład dotyczy adaptacji kultur paleolitycznych i mezolitycznych do plejstocénskiego i wczesnoholocénskiego środowiska. Omówione zostaną ich technologie, gospodarka, życie społeczne oraz relacje ze środowiskiem w oparciu o interdyscyplinarne badania.
	Relacje interkulturowe w młodszej epoce kamienia	Zajęcia mają na celu poznanie różnych form relacji interkulturowych, ich definicji oraz mechanizmów prowadzących do zmian kultury. Opanowanie podstawowych terminów antropologicznych, opisujących kontakty międzygrupowe oraz omówienie założeń teoretycznych i podstaw źródłowych do ich dyskusji i zastosowania w zakresie archeologii młodszej epoki kamienia.
	Miedzy władcą a niewolnikiem. Społeczności Barbaricum	Studia nad strukturą społeczną ludów obszaru Barbaricum w oparciu o źródła pisane i archeologiczne na podstawie ustaleń antropologii kulturowej i nauk społecznych
Grupa przedmiotów V: moduł A – Archeologia śródziemnomorska	Archeologia środowiskowa basenu Morza Śródziemnego	Ukształtowanie umiejętności prawidłowego wykorzystywania przesłanek bioarcheologicznych, archeozoologicznych i historycznych do studiów nad relacjami pomiędzy człowiekiem i środowiskiem przyrodniczym w strefie śródziemnomorskiej

(do wyboru)	Przestrzeń społeczna w kulturze antyku	Podczas zajęć przedstawione zostaną relacje pomiędzy środowiskiem a ośrodkami greckimi: miasto, osada otwarta, obszary gospodarcze. Ukazany zostanie wpływ cech środowiska naturalnego jak położenie geograficzne, ukształtowanie terenu, potencjał gospodarczy, zasoby naturalne na wybór miejsca pod zasiedlenie, rozwój lub zanik wcześniej istniejących ośrodków miejskich i protomiejskich.
	Grecka kolonizacja i rzymska ekspansja	Podczas zajęć studenci zostaną zapoznani z procesem formowania się polis greckich w kontekście źródeł archeologicznych. Przewiedzione zostaną relacje pomiędzy środowiskiem a ośrodkami greckimi: miasto, osada otwarta, obszary gospodarcze. W trakcie realizowanych zajęć zostaną poruszone także zagadnienia dotyczące spuścizny starożytnego Rzymu w kształtowaniu się oblicza kultury europejskiej.
	Źródłoznawstwo w studiach nad kulturą antyczną	Celem przedmiotu jest zaznajomienie z najważniejszymi kategoriami źródeł, dotyczących archeologii świata antycznego.
Grupa przedmiotów VI: moduł A – Cywilizacja śródziemnomorska: Grecja i Rzym (do wyboru)	Kultura starożytnej Grecji	Celem zajęć jest omówienie wybranych aspektów cywilizacji greckiej. Rozważania będą poparte nie tylko analizą zabytków kultury materialnej Greków ale także rozszerzone o informacje pochodzące z innych dziedzin studiów klasycznych: historia, epigrafika, numizmatyka, analiza źródeł pisanych, ikonografia.
	Rzym i Barbaricum	Celem zajęć jest przedstawienie kluczowych zjawisk dla architektury antycznej (sakralnej, miejskiej, mieszkalnej, sepulkralnej i obronnej); opanowanie zasadniczych terminów związanych z architekturą antyczną, Egiptu, Mezopotamii, Grecji i Rzymu; geneza i charakterystyka stylów w budownictwie antycznym; zapoznanie z najważniejszymi obiektami architektury starożytnej.
	Pieniądz i gospodarka w świecie starożytnym	Zajęcia obejmują studia zjawisk ekonomicznych na podstawie znalezisk monetarnych i skarbów. Omawiają mennictwo poczynając od wynalezienia monety elektronowej w Lidii, przez monety Grecji doby archaicznej i klasycznej, po numizmatykę rzymską. Kwestia wartości pieniądza jest odniesiona do głównych gałęzi gospodarki świata starożytnego.
Grupa przedmiotów VII: moduł A – Kultura świata śródziemnomorskiego (do wyboru)	Antyczne fundamenty cywilizacji europejskiej	Przedmiot ma za zadanie ukazanie głównych linii rozwojowych w dziejach starożytnej Europy kręgu śródziemnomorskiego celem ukazania znaczenia antycznego dorobku kulturowego i zdobyczy cywilizacyjnych dla współczesnej Europy. Osobom studiującym zostanie przekazana wiedza na temat bogatej tradycji europejskiej sięgającej antyku w dziedzinach architektury, filozofii, sztuki, wyspecjalizowanego rzemiosła artystycznego w oparciu o świadectwa archeologiczne i źródła archeologiczne.
	Budownictwo starożytnej Grecji i Rzymu	Przedmiot ma na celu uświadomić studentom ciągłość rozwoju tradycji architektonicznej w płaszczyźnie techniki, użyteczności i sztuki w okresie od starożytności do czasów rzymskich. Określone zostaną związki między możliwościami technicznymi i poziomem zaspokojenia potrzeb materialnych i duchowych. Studenci zostaną zapoznani z najważniejszymi, w omawianych okresach, dziełami i twórcami architektury w okresie starożytności.
	Sztuka starożytnej Grecji i Rzymu	Studenci zapoznają się z problematyką archeologii klasycznej. Poznają właściwą terminologię, nabywają orientacji w zagadnieniach chronologii kultur epoki brązu i żelaza oraz geografii, zapoznają się z historią badań i sposobem organizacji badań archeologicznych. W czasie zajęć omawiane są wybrane problemy źródłoznawstwa archeologii klasycznej na podstawie wyboru artykułów z najnowszych monografii (lista artykułów do wyboru przedstawiona zostanie na zajęciach).
Grupa przedmiotów VIII: moduł A – Archeologia historyczna	Wprowadzenie do archeologii historycznej	Zajęcia przedstawiają rolę i metody archeologii historycznej w badaniu społeczności od średniowiecza po nowożytność. Omówione zostaną jej miejsce w naukach historycznych, źródła oraz wyniki badań terenowych w Polsce i Europie Środkowej.

(do wyboru)	Wybrane zagadnienia z archeologii wczesnego średniowiecza	Treścią zajęć jest omówienie wybranych – kluczowych dla archeologii wczesnego średniowiecza – zagadnień związanych z genezą ośrodków osadniczych w strefie Pomorza czy niektórych zjawisk odnoszących się do życia społecznego.
	Wybrane zagadnienia z archeologii późnego średniowiecza i nowożytności	Zajęcia dotyczą wybranych, ważnych zagadnień związanych z archeologią późnego średniowiecza i nowożytności, będących uzupełnieniem i rozwinięciem problematyki poruszanej na zajęciach obowiązkowych. Podejmowana problematyka jest odbiciem aktualnych trendów nie tylko w polskiej archeologii historycznej, jest związana z potrzebami współczesnego społeczeństwa.
Grupa przedmiotów IX Moduł A – Archeologia Słowiańszczyzny wczesnośredniowiecznej (do wyboru)	Słowiańszczyzna plemienna	Treścią zajęć będzie przedstawienie dziejów społeczności słowiańskich w okresie plemiennym między VI a X stuleciem. Podczas zajęć zostaną zaprezentowane najbardziej istotne zagadnienia dotyczące kwestii osadniczych, gospodarczych i społecznych na obszarze zamieszkiwanym przez Słowian. Poruszone zostaną również tematy odnoszące się do sfery wierzeń słowiańskich, w tym zwyczajów pogrzebowych.
	Archeologia wczesnych państw	Celem zajęć jest zapoznanie z głównymi zjawiskami kulturowymi oraz aspektami życia codziennego Słowian w okresie kształtowania się organizacji wczesnopañstwowych.
Grupa przedmiotów X: moduł A – Archeologia późnego średniowiecza i nowożytności (do wyboru)	Archeologia miast późnośredniowiecznych i nowożytnych	Wykłady mają zapoznać studentów z szeroką pojętą archeologią miejską z metodyką tych badań.
	Archeologia strefy pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności	Zajęcia mają zapoznać słuchaczy z aktualnym stanem wiedzy dotyczącym strefy pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności. Scharakteryzowane zostaną wybrane przykłady form osadnictwa z tych czasów oraz główne kategorie źródeł ruchomych z badanych stanowisk.
Grupa przedmiotów XI: moduł B – Archeologia architektury (do wyboru)	Archeologia architektury antycznej	Celem zajęć jest przedstawienie kluczowych zjawisk dla architektury antycznej (sakralnej, miejskiej, mieszkalnej, sepulkralnej i obronnej); opanowanie zasadniczych terminów związanych z architekturą antyczną, Egiptu, Mezopotamii, Grecji i Rzymu; geneza i charakterystyka stylów w budownictwie antycznym; zapoznanie z najważniejszymi obiektami architektury starożytnej.
	<i>Sacrum i profanum</i> w architekturze do schyłku starożytności	Uzyskanie wiedzy na temat początków i rozwoju budownictwa i architektury od pradziejów do schyłku starożytności. Zaznajomienie z rozwojem architektury w kontekście funkcji i znaczenia obiektów sakralnych i świeckich na wybranych przykładach.
	Archeologia architektury pradziejowej	Uzyskanie wiedzy na temat początków i rozwoju budownictwa i architektury od pradziejów do schyłku starożytności. Zaznajomienie z rozwojem architektury w kontekście funkcji i znaczenia obiektów sakralnych i świeckich na wybranych przykładach.
	Architektura drewniana wczesnego średniowiecza	Celem zajęć jest poszerzenie wiedzy na temat budownictwa drewnianego wczesnego średniowiecza w kilku obszarach badawczych dotyczących surowca drzewnego i technik jego obróbki, ponadto stosowanych technik budowy, w tym konstrukcji budynków mieszkalnych i gospodarczych, a także architektury obronnej, infrastruktury komunikacyjnej i użytkowej, jak również urządzeń wodno-kanalizacyjnych wczesnych miast z terenów dzisiejszej Polski.
	Archeologia architektury średniowiecza	Studenci zapoznają się z wybranymi zagadnieniami dotyczącymi architektury obejmującej okres od czasów wczesnochrześcijańskich, poprzez architekturę karolińską, ottońską, romańską (obszaru Niemiec, Italii, Hiszpanii, Francji i Anglii) i gotyką (Francji, Anglii, Niemiec i Italii), architektury obronnej w Europie i na Bliskim Wschodzie.
	Architektura zakonów rycerskich	Podstawowa wiedza na temat architektury zakonów rycerskich w Polsce, Europie i na Bliskim Wschodzie.

	Życie codzienne w klasztorach	Zarys specyfiki życia w wybranych klasztorach (Strzelno, Mogilno, Trzemeszno, Toruń) kilku zakonów (norbertanki, benedyktyni, kanonicy regularni, cysterki) na podstawie niektórych źródeł normatywnych, kronik klasztornych i wyników badań archeologicznych.
	Miasto, kościół, cmentarz. Rytuały, organizacja przestrzenna	Lokalizacja i specyfika cmentarzy w topografii różnych miast, organizacja przestrzenna, stratyfikacja pochówków, architektura sepulkralna. Podstawowe przepisy cmentarne, formy pochówków i wyposażenie grobowe. Ślady rytuałów związanych z pogrzebem. Księgi zmarłych. Cmentarze katolickie i protestanckie
	Zespoły architektoniczne. Źródła i interpretacje	Omówienie kilku zespołów architektonicznych zbadanych przez archeologów. Wskazanie roli i interpretacji wyników tych badań oraz czasami po latach, re interpretacji po zastosowaniu nowych metod lub ukazaniu się nowych źródeł.
	Metodyka badań architektonicznych	Przedstawienie miejsca badań architektonicznych w procesie prac archeologiczno-konserwatorskich przy budowlach i ruinach historycznych oraz przyswojenie wiedzy o metodzie ich prowadzenia i regułach opracowania wniosków z nich wynikających.
	Historia technik budowlanych	Zajęcia przybliżają historyczne techniki budowlane z użyciem kamienia, cegły i drewna. Studenci poznają metody obróbki materiałów, rozróżnianie wątków ceglanych i złączy ciesielskich oraz wyniki badań archeologicznych.
	Elementy i detale architektoniczne	Podstawowa wiedza na temat elementów i detali architektonicznych i terminologii z zakresu historii sztuki i architektury
	Wprowadzenie do średniowiecznego garncarstwa	Garncarstwo- I. Specyfika garncarstwa jako dawnego rzemiosła. - Surowce, - techniki wykonania, - technologia wyrobu. II Formy i funkcje wyrobów garncarskich III. Warsztat garncarski w średniowieczu
Grupa przedmiotów XII: moduł B – Archeologia podwodna (do wyboru)	Archeologia podwodna basenu Morza Północnego i Bałtyku	Omówienie podstawowych zagadnień związanych z archeologią podwodną basenu Morza Północnego i Bałtyku w szerszym kontekście kulturowym.
	Archeologia podwodna basenu Morza Śródziemnego	Omówienie podstawowych zagadnień związanych z archeologią podwodną basenu Morza Śródziemnego w szerszym kontekście kulturowym.
	Archeologia podwodna strefy śródłądowej Europy	Zajęcia mają na celu zapoznanie studentów z problematyką archeologii śródłądowej Europy. Student powinien poznać typy stanowisk podwodnych występujących w wodach śródłądowych. Ponadto powinien poznać i zrozumieć znaczenie osiedli nawodnych w pradziejach Europy
	Morska archeologia historyczna	Celem zajęć jest zapoznanie się z kulturą morską czasów nowożytnych. Student pozna konstrukcje statków, ich wyposażenie i zadania załogi. Następnie zrozumie rolę jaką floty handlowe i wojenne odgrywały w historii nowożytnej Europy
	Muzealnictwo archeologii podwodnej	Zajęcia koncentrują się na zagadnieniach związanych z udostępnianiem społeczeństwu podwodnego dziedzictwa archeologicznego. Omawiane są różne przykłady wystaw w muzeach morskich na świecie, ale także możliwość prezentowania wyników pracy archeologów podwodnych w mediach i social mediach"
	Zarządzanie projektami w archeologii podwodnej	Przedmiot przedstawia wszystkie aspekty projektu podwodnych badań archeologicznych od etapu planowania, przez zdobywanie funduszy, kompletowanie pozwoleń, planowanie logistyki, zarządzania ryzykiem, dobór metod, przeprowadzenie badań, sporządzenie sprawozdań i dokumentacji, przedstawia aspekty prawne ochrony podwodnego dziedzictwa archeologicznego oraz sposoby jego ochrony.
	Wybrane zagadnienia z archeologii środowiskowej	Badania interdyscyplinarne dotyczące relacji człowiek - środowisko przyrodnicze są prowadzone poprzez wykorzystanie dyscyplin nauk przyrodniczych i humanistycznych. Treścią zajęć będą podstawowe zagadnienia dotyczące sposobów wykorzystania mikro i makroszczątków, odkrywanych podczas

		wykopalisk, do interpretacji sposobów wykorzystania zasobów naturalnych przez różne kultury oraz do oceny niektórych cech środowiska przyrodniczego.
	Metodyka archeologicznych badań podwodnych	Prezentacja pełnego warsztatu archeologa podwodnego wykorzystywanego w trakcie badań w środowisku wodnym. Prześledzenie zmian w rozwoju dyscypliny na podstawie obserwacji dostosowywania poszczególnych metod do warunków panujących pod wodą. Omówienie zaplecza technicznego tego typu badań oraz warunków pracy pod wodą
Grupa przedmiotów XIII: moduł B – Archeologia środowiskowa (do wyboru)	Metody przyrodnicze w badaniach archeologicznych	Badania przeszłości człowieka są domeną wielu dyscyplin z obszaru nauk humanistycznych i przyrodniczych. W związku z tym każda z nich dysponuje odmiennym zestawem metod, które są stosowane do źródeł przez nie badanych. Archeologia, która której zadaniem jest badanie przeszłości człowieka wypracowała swoje własne metody
	Paleofauna w kulturze ludów przedrolniczych i rolniczych	Zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym wpływały na występowanie zróżnicowanych w przestrzeni i czasie zestawów fauny, które w różnym stopniu stawały się komponentami kultury. Na zajęciach zostaną one omówione w dwóch zasadniczych systemach gospodarczych - ludów przedrolniczych, wraz z czynnikami przyrodniczymi i kulturowymi powodującymi oddziałującymi na zwierzęta.
	Środowisko abiotyczne a procesy osadnicze i kulturowe	Treścią zajęć będą uwarunkowania procesów osadniczy i kulturowych w zestawieniu z abiotycznymi czynnikami środowiska takimi jak dostępność wody, charakter gleby, nasłonecznienie, obecność skał i minerałów.
	Biologia populacji pradziejowych i wczesnośredniowiecznych	Badania antropologiczne i bioarcheologiczne ludzkich szczątków kostnych obejmują metody analizy oraz interpretację wyników w kontekście nauk przyrodniczych. Uwzględniają procesy biologiczne dawnych populacji, paleoekologię człowieka oraz dokumentację znalezisk ciałałpalnych i szkieletowych
	Człowiek i środowisko w plejstocenie i wczesnym holocenie	zapoznanie się z formami adaptacji kultur paleolitycznych i mezolitycznych do plejstoceńskiego i wczesnoholoceńskiego środowiska.
	Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w VI–III tys. BC	Procesy kulturowe zachodziły w środowisku przyrodniczym o określonych cech geomorfologicznych, roślinnych i zwierzęcych. Podczas zajęć zostanie dokonana analiza stopnia oddziaływania czynników przyrodniczych na formowanie sieci osadniczej ludów neolitycznych i ich umiejętność wyboru optymalnych paleośrodowiska.
	Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w II i I tys. BC	Problematyka zajęć dotyczy uwarunkowań przyrodniczych osadnictwa II i I tysiąclecia p.n.e., szczególnie na obszarach: kultur mogiłowych, kultury trzcinieckiej i kultury pól popielnicowych, regionu cywilizacji nordyjskiej oraz kręgu kultur halsztackich i wczesnolateńskich wraz ze strefami ich oddziaływań. Przybliżone zostaną również zagadnienia metodologii w zakresie archeologii osadnictwa i archeologii krajobrazu
	Kultura i środowisko u schyłku starożytności i w początkach średniowiecza	Zajęcia dotyczą procesów społeczno-kulturowych i eksploatacji środowiska na Niżu Polskim (V–XI w.). Omówione zostaną zagadnienia osadnictwa, gospodarki oraz relacji między kulturą a środowiskiem
	Kultura i przyroda w późnym średniowieczu i w czasach nowożytnych	Omówione zostaną wzajemne uwarunkowania pomiędzy kulturą średniowiecza i nowożytności a wybranymi elementami środowiska przyrodniczego. Podjęta zostanie problematyka związana z lokalizacją założeń obronnych w kontekście wody, a także dotycząca wytworów kultury materialnej w nawiązaniu do typów stanowisk, na których można je odnaleźć.
	Antropopresja w układach florystycznych	Celem zajęć będzie zapoznanie studentów z historią flory i roślinności w okresie ostatnich 15 tysięcy lat. Zwrócenie szczególnej uwagi na przebieg sukcesji roślinnej w wyniku zmian naturalnych i antropogenicznych.

	Uprawy i zbieractwo roślinne społeczności pradziejowych i wczesnośredniowiecznych	Treścią zajęć będzie przedstawienie roli roślin dziko rosnących, jaki i celowo uprawianych w systemie gospodarki człowieka.
Grupa przedmiotów XIV: moduł B – Konserwacja zabytków archeologicznych (do wyboru)	Materiałoznawstwo surowców organicznych i nieorganicznych	Przedmiot Materiałoznawstwo surowców organicznych i nieorganicznych obejmuje powtórzenie materiału z zakresu chemii nieorganicznej i ogólnej i rozszerzenie wiedzy na temat substancji, z których zbudowane są obiekty zabytkowe oraz dzieła sztuki, jak również podstawowych substancji stosowanych w procesie konserwacji zabytków archeologicznych.
	Konserwacja zabytków ceramicznych i kamiennych	Celem zajęć jest przygotowanie słuchacza do samodzielnego wykonywania dokumentacji i prac konserwatorskich. Zajęcia obejmują tematykę z zakresu technologii ceramicznych i materiałoznawstwa konserwatorskiego oraz ich zastosowanie w praktyce konserwatorskiej.
	Konserwacja zabytków metalowych	Wykorzystanie wiedzy teoretycznej w zakresie konserwacji zabytków metalowych (metody, środki, sposoby przechowywania). Konserwacja wybranych obiektów z różnych stopów metali.
	Konserwacja zabytków z surowców organicznych	– historia konserwacji zabytków wykonanych z surowców organicznych; – zapoznanie się z najnowszymi metodami konserwacji zabytków z surowców organicznych, opanowanie pojęć, terminów i metod niezbędnych do samodzielnego rozwoju; – opanowanie głównych i kluczowych pojęć w zakresie konserwacji zabytków organicznych;
Grupa przedmiotów do wyboru	Zajęcia proponowane przez Instytut Filozofii UMK	Zajęcia oferowane przez Instytut Filozofii UMK, obejmujące zagadnienia filozoficzne i interdyscyplinarne, rozwijające umiejętność krytycznego myślenia oraz analizowania problemów w różnych kontekstach.
	Zajęcia na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK	Zajęcia oferowane na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK, umożliwiające studentom poszerzenie wiedzy w różnych obszarach humanistyki oraz rozwój interdyscyplinarnych kompetencji
	Zajęcia ogólnouniwersyteckie	Zajęcia ogólnouniwersyteckie oraz przedmioty oferowane na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK, umożliwiające poszerzenie wiedzy oraz rozwój interdyscyplinarnych kompetencji w obszarze nauk humanistycznych
Wychowanie fizyczne	Wychowanie fizyczne	Zajęcia z wychowania fizycznego mają na celu rozwijanie sprawności fizycznej oraz promowanie zdrowego stylu życia. Uczą także współpracy, dyscypliny i kształtują nawyki prozdrowotne
Lektorat z języka obcego	Język obcy nowożytny	Student uczestniczy w 120-godzinny kursie specjalistycznego języka obcego, realizowanym przez dwa semestry, który kończy się egzaminem na poziomie B2.
Praktyki	–	
Praca dyplomowa i egzamin dyplomowy	Seminarium dyplomowe	Seminarium przygotowuje studentów do pisania pracy licencjackiej, rozwijając umiejętności analizy źródeł, krytycznego myślenia i formułowania argumentacji. Uczestnicy zaprezentują swoje badania, omówią metody pracy i otrzymają wskazówki dotyczące struktury i redakcji tekstu

Program studiów obowiązuje od semestru zimowego roku akademickiego 2025/2026.